

Ekinean Debarrenean

Jende askok izan du noizbait ekiteko ideia bat edo beste, baina gutxitan eramaten dira aurrera ideia horiek, ekiteko ideia bat baino gehiago behar delako. Ekiteko ausardia behar da, ilusioa, baikortasuna, baina ahaztu gabe ekintzaile izateak arriskuak ere badituela. Ekiten hasi nahi duenak intereseko informazioa topatuko du orriotan.

Ekintzailtzaren abentura

JUAN ÁNGEL BALBÁS DEBEGESAKO
ZUZENDARI NAGUSIA

Schumpeter-en azalpenetara iritsi gabe (suntsipen sortzailea), ekitea ekintza bat garatzea da, izaera ekonomiko edo sozialeko jarduera bat garatzea. Baina, zerk bultzatuta ekiten dugu? Motibazioak askotarikoak izan daitezke, eta, seguru asko, pertsona bakoitzak arrazoi ezberdinak bultzatuta egingo du edo egin izan du. Azken batean, ekiteko ekintzak oinarri psikologikoak, soziologikoak, ekonomikoak, esperientziazkoak, ezagutza handikoak... izan ditzake. Esan daiteke, hala ere, kasu gehienetan asmo edo ideia bat betetzeko helburuarekin hasten dela, edo aipatutako oinarrietako batetik eratorritako behar bat betetzeko egiten dela.

Bizi garen testuinguruan, duela hogeit urtetik hona, "beste batzuek ekin diezaio ten" dioen aforismoa praktikan jarri dugu Europa mailan, eta hortaz, ekintzailtza ordu txikietan dago. Izan ere, Europako herritarrok ulertu dugu munduko fabrikek Asian egon behar dutela eta gure bizimoduak bestelakoa izan behar duela. Baina, pandemia batek eta gerra batek agerian utzi du digu ez dugula aurrez definitutako autosufizientzia-eredu energetikorik, edo gure herrialdean ez edukitzeak garestitu

egiten dituela aluminioa, olioa edo garria. Hori guztia gertatzen da ekonomia-ren sektore guztietan ekiteko nahia galduz joan delako; bizitza hobea, ero-soagoa (itxuraz) lehenetsi dugu baina ondorioz, gero eta mendekotasun handiagoa eragin digu.

Debabarreneko egoera oso bestelakoa izan da orain arte, izan ere, sen ekintzaillea izan dugu eskualdean betidanik. 1923an, eskualde honetan zegoen espiritu ekintzaillea benetan garrantzitsua izan zen eta hala erakusten du Ignacio Anitua enpresaburuak Villalavellari bidalitako gutunean nola azaltzen dion "...3 gurpileko motorrak, ibilgailuak, bizikletak..." egiteko gaitasuna. Borondate ekintzaille haren ondorioz, Debabarrenak oparotasun ekonomiko eta sozial nabarmena izan zuen, joan den mendearen amaiera arte iraun zuena. Gaur egun, oraindik gure inguruko beste edozein herrialderen bizi-maila homologa-

"Debegesan gure lana da ekintzailtzari buruz hausnartzea, eskualdeko espiritu ekintzaillea bizirik mantentzeko"

garria duen eskualde industrialia izatea ahalbidetzen digu.

Horregatik, Debegesan gure lana da ekintzailtzari buruz hausnartzea, eskualdean hainbeste identifikatzen gaituen izpiritu ekintzaille hori bizirik mantentzeko. Gure gizartearen eta gure gazteriaren kontzientziak mobilizatzeko unea da, inoiz baino ezagutza handiagoa duen gizarte, ekintzaille izatera animatzeko. Ekintzailtza-jarduerak, gaur egungo merkatu-aukerek, gutxi edo batere ez dute zerikusirik izango aurreko mendearen hasierako jarduerekin, baina aukerak dira baita ere eta hor daude: energia berriztagarriak, datuen analisia, hirugarren adinekoen beharrak, ekonomia zirkularra, meta bertsoa, mugikortasun elektrikoa, elikadura.

Aukera horretaz jabetuta, erakundeek eta enpresek benetako ekintzailtza-ekosistema jartzen dute pertsona ekintzailleen eskura (inkubagailuak, laguntzak, aholkularitza, industria-eragileen lankidetzak, BPTD Enpresa Elkartearen enpresa-harremanak, etab.).

Hausnarketa honen amaiera gisa, bizitzan abentura batean murgildu nahi duten pertsona guztiak animatzen ditugu, Debegesa eta Debabarreneko gainerako eragileekin elkarlanean, ideia hori martxan jartzeko.

Argitaratzailea: Debabarreneko Komunikazio Taldea

Erredakzioa: Ainhoa Andonegi, Ekhi Belar, Dorleta Vidal, Ubane Madera, Izaro Aulestiarte

Publizitatea: Leire Rubio, Belen Ulazia, Dorleta Vidal, Oier Larreategi, Alex Turrillas

Diseinua eta maketazioa: Oier Larreategi

Tirada: 18710 ale

dkt
Debabarreneko
Komunikazio
Taldea

Eskualdeko ekintzaileen laguntzaile

DEBEGESA

Debegesa Garapen Ekonomikorako Elkartek garrantzi berezia ematen dio ekintzailetzari. Horren adibide dira handik irten diren ekimen eta programa guztiak, eta han aurkitu ditzakegun azpiegiturak.

Ane Iturzaeta da Debegesako ekintzailetza teknikaria eta, esan digunaren arabera, mota guztietako proiektuak artatzen dituzte. “Bakoitza fase ezberdinetan etortzen da, baina fase guztietan laguntzeko prest gaude”, diosku.

Proiektu bakoitzak bere ezaugarriak ditu, baina jarraitu beharreko pausoak antzekoak dira guztietan. “Hasteko, ideia lantzen dugu erreminta ezberdinak erabiliz. Gero, merkatu kontrastea egitea gomendatzen dugu, ideia merkatuan txertatu daitekeen ikusteko, eta ondoren, bideragarritasun-plana egiten dugu. Proiektua bideragarria bada, hura martxan jartzeko pausoen inguruko informazioa errazten dugu: forma juridikoa erabaki, lizentzien izapideak zeintzuk diren azaldu, baimenak non eskatu...”, argitu digu Iturzaetak.

Aipatutako pausoetan bidelagun izateaz gain, proiektuei balio erantsia ematen saiatzen dira Debegesan, batez ere digitalizazioaren eta berrikuntzaren arloetan.

Bidea osatzeko, azkenik, dirulaguntzen inguruko informazioa eskaintzen dute. Debegesak eskualdeko udalek eta bes-telako erakundeek ematen dituzten laguntzen berri ematen du, eskaeraren lehenengo pausoak egiteko jarraituko beharreko epe eta pausoez gain.

Make in!

Iturzaetak esan bezala, mota ezberdinetako proiektuak garatzen dira Debabarrean. Baina, industria da eskualdeko indarguneetako bat, eta, hori bultzatzeko eta enpresen lehiakortasuna hobetzeko asmoz, BPTD Elkartearekin batera ‘Make in!’ industria-ekintzailetza programa jarri dute martxan.

Lehenengo edizio honetan hiru enpresak hartuko dute parte apirilean hasiko den prozesuan eta sei hilabetetan zehar parte-hartzaileek formakuntza-saioak eta aholkularitza jasoko dute, hainbat baliabide eskura edukitzeaz gain (lan-espazioak, finantziario aukerak...).

Eibarko Azitaingo poligonoan dago Debegesa.

Debabarreko ekosistema eta azpiegiturak

‘Make in!’ programan gertatzen den bezala, Debabarreko ekosistemak berebiziko garrantzia du ekiteko orduan. “Enpresak, formakuntza-zentroak, teknologia-zentroak, inkubategiak, azpiegiturak... ditugu eskualdean”, diosku Iturzaetak.

Debabarrean lau azpiegitura berezi daude ekintzaileentzat: Izarra Centre Ermuan, Eibargunea enpresa-inkubagailua, Debegesaren eraikinean zabaldu berri duten ekintzaileentzako gunerria eta Teknikerreko inkubategia. Azken hori Teknikerren egoitzan dago eta BIC Gipuzkoa enpresa-zentro berritzaileak kudeatzen du.

Eibargunean 15 metro karratuko zazpi modulu, bi bilera-gela eta office bat aurkitu ditzakegu. Azitain industrialdean dago eta, lanerako espazioa emateaz gain, Debegesak zenbait zerbitzu eskaintzen die bertan dauden enpresei.

Informazio gehiago 943 82 01 10 telefonoan edo ekintzaile@debegesa.eus helbidean

Debegesa ondoko ekintzaileentzako gunerria, ostera, bost bulego, bilera-gela bat, office bat eta gunerria irekia daude. “Berrikuntza eta teknologia arloak lantzen dituzten proiektuak erakarri nahi ditugu”, esan digu Iturzaetak. Gainera, gunerria irekia eta bilera gela erabilgarri daude eskualdeko enpresa eta eragileentzat. Teknikerren, ostera, 35 metro karratuko sei gunerria daude ekintzaileen eskura.

Debegesako Ane Iturzaeta.

10 urte ekintzaileak bultzatzen

IZARRA CENTRE

Izarra Centre ekimena 2012an abiatu zen, Ermuko Udalak sustatuta. Bere helburuen artean daude EAEko industria indartzen laguntzea, berrikuntza bultzatzea, espiritu ekintzailea sustatzea eta lurraldeko talentua lurraldean mantentzea. Beti ere, hazkunde iraunkorraren bermatzaile gisa, bai ingurumenaren zein gizartearen eta ekonomiaren ikuspegitik.

Ekintzailetza-garairako espazioak eta coworking aretoak ditu, hala nola inkubazio, finkapen eta azeleraziorako guneak. Halaber, prozesu osoa bultzatzen laguntzeko mentoring programa espezializatu du martxan, eta lege eta lan arloetako aholkularitza zerbitzuak. Bestalde, partaidetza-maileguak eskaintzen ditu ekintzailetza-proiektuak finantzatzeko.

Berrogei enpresatik gora

Izarra Centre berrikuntza-ekosistema gisa eratzen da, non enpresa finkatuek, pertsona ekintzaileek, unibertsitateek eta ezagutza-zentroek espazioa eta ikasketza partekatzen duten, garapen iraunkorraren erronka garrantzitsuei

Izarra Centre.

erantzungo dien eraldaketa sozial eta ekonomiko baterako balioa sortuz.

Gaur egun, berrogei enpresatik gora daude kokatuta espazio honetan. Beraien

eskura jarritako zerbitzu eskaintza zabalak, kalitatezko espazioak zein bultzatutako sare eta lankidetzak proiektuak erabakigarriak izan dira aukeraketa honetan.

Zer eskaintzen dizue Izarra Centre ekosistemak?

ELON
ENERGIA BERRIZTAGARRIAK

“Izarra Centre ekosistema funtsezkoa izan da ELONen biziraupenerako. Hasierakoak izan dira gure urterik ahulenak eta bertan izan dugu laguntza gehien. Izan ere, eskertzekoa da Ermuko Udalak emandako babesa. Azpimarratzekoak dira bertako instalazioak eta hauen kalitate maila. Gure kasuan kokapenak berak ere izan du zeresana aukeraketan: EAEko hiru hiriburuen erdian egoteak asko lagundu digu gure negozioa garatzeko orduan”.

Bai.k

BAI.K
TEKNOLOGIA

“Izarra Centre leku aproposa izan da Bai.k-ren garapenerako, ez bakarrik edozein enpresa-proiekturako azpiegitura eta baliabide enpresarial eta ekonomiko apartak izateagatik, baita hornitzaileei dagokienez gune estrategiko batean egoteagatik ere. Gaitasun teknikoak dagokienez, toki oso egokia da. Bertako azpiegiturak, eskaintzen dituen zerbitzuak eta hango langileen laguntza funtsezkoak dira izaera teknologikoko edozein enpresa-proiekturako”.

GAIA
CLUSTER ICTA

GAIA EUSKADIKO TEII INDUSTRIEN ELKARTEA

“Izarra Centre ideien eta negozioen garapenerako ekosistema aurreratua da. Ermuak duen estrategiak enpresen hazkundera, gazteen eta profesionalen garapena eta hiri erakargarri eta iraunkorago bat ahalbidetzen du, eta esfortzu handia egiten ari da esparru horretan. Bertako enpresa sarearekin konpromiso handia erakusten du, baliabideak inbertitzen eta proiektu pilotuak bultzatzen. IoTBasque Izarra Lab living-lab horren adibide garbia da: gauzen Internet-aren alorrean garatutako laborategia, hain zuzen ere”.

IZARRA CENTRE

**EKITEKO,
HAZTEKO
ETA LANKIDENTZAN
ARITZEKO ESPAZIOAK**

Zer eskaintzen dugu?

Zuretzako leku bat dugu, kokapen egoki batean, guztiaren erdian.
Gertu eta ondo komunikatuta EAEko hiru hiriburuekin.

01. Ekin

Kontaiezaguz, zer behar duzu? Zure negozioa garatzen jarraitzeko leku pribatu bat? Hazteko espazio gehiago? Izarra Centre da zure lekua. Denetariko gune egokiak ditugu. Zuntz ultra-zabaleko konexioa duen azpiegitura modernoa eta mentoring zerbitzua kontrastatua (eskarmentuduna).

Prestakuntza

Martxan jarri ahal izateko, enpresa-kudeaketarako prestakuntza jasoko duzu.

Aholkularitza

Zure enpresa-proiektua diseinatzen eta abiarazten lagunduko dizugu.

Espazioak

Ekintzailtza-fase bakoitzerako espazioak: coworking-guneak eta bulego zabalak sendotzeko eta hazteko.

Mentoring

Programak espezialistarekin onenak ditu, bide osoa beraien gidaritzapean egiteko.

Networking

Enpresekin konektatzeko eta nazioarte mailan erreferentziazko sareak sortzeko ekitaldiak.

02. Berritu

Berrikuntza beharrezkoa da merkatu lehiakorretan bizirauteko. Berritzeak hazten eta edozein egoerataraz egokitzen laguntzen du, arrakasta izateko bemearekin. Arlo horretan lan egiten duten erakundeekin elkarlanean ari gara, eta zu ere horren parte izatea nahi dugu. Dibertsifikazioa eta lehiakortasuna sustatu nahi ditugu, erakundeen arteko lankidetzak publikoak eta pribatuak garatu, I+G+b eremu publikoan zein pribatuan sustatu, eta prestakuntza eta ekintzailtza bultzatu.

IoT Basque Izarra Lab

Grabitatea

Zuntz konexioa

03. Hazi

Hazi gurekin. Zure hedapen-beharretara egokitzen diren espazio modulagarriak eta aldakorak. Bilerak eta prestakuntza egiteko gela komunak. Hazteko erabakian laguntzeko laguntzak eta dirulaguntzak.

04. Lankidetzak

Aukera berriak bilatzen ditugu enpresei hazten laguntzeko, eta, horretarako, hainbat eragilerekin batera egiten dugu lan. Enpresak gure proiektuen partaide egiten ditugu, lankidetzak sareak aprobetxatuz hazteko aukerak edukitzeko.

Ekintzaileen zerbitzura

DEBABARRENEKO IKASTETXE GEHIENETAN ABIAN DA URRATSBAT PROGRAMA

Hezkuntzaren esparruan, Debabarrenean bada ekintzailetza bultzatzeko, lantzeko eta ikasleei eta ikasle ohiei bide horretan laguntzeko programa nagusi bat, Lanbide Heziketa lantzen duten hezkuntza zentro gehienetan eskaintzen dena: Urratsbat.

Eskualdeko ikastetxeen artean, besteak beste, IES Uni Eibar-Ermuak, Elgoibarko Meka Lanbide Eskolak, Mutriku BHI Institutuak, Kardala LH II Akuakultura Eskolak eta Eibarko Armeria Eskolak txertatuta dute Urratsbat programa euren ikasketa-lerroetan.

Ikastetxeotan, azken 10-15 urteotan ari dira programa hori eskaintzen eta oro har, modu oso positiboan baloratzen dute, nahiz eta baduen zer hobetu ere, Eibarko Armeria eskolako Iñaki Etxeberria Urratsbateko arduradunak azpimarratu duen moduan.

"Nire ustez, erakunde gehiegi daude arlo berean sartuta, kasu honetan, ekintzailetzan: udalak, ikastetxeak, SPRI-BIC, Debegesa... Horrez aparte, finantzazio aldetik gabezia dagoela esango nuke; finantzazio hobea balu, Urratsbat programa asoz ere eraginkorragoa litzateke. Adibidez, zentzu horretan, Bizkaian Gipuzkoan baino baldintza hobeak eskaintzen ditu diputazioak, dirulaguntza handiagoak eta gehiago daude".

Aholkularitza, baliabideak...

Kritikak kritika, Armeria eskolako irakasleak bai uste du Urratsbat baliagarria eta lagungarria dela enpresa bat sortu nahi dutenendako, haren bitartez, aholkularitza integrala zein gutxieneko baliabideak jartzen baitituzte negozio ideia bat dutenen eskura, bulegoak zein ikas-

tetxeko ekipamenduak erabiltzeko aukera barne.

Programaren baliagarritasunaren erakusle da azken hamar urte pasatxoan Debabarreneko ikastetxeetatik eratorritako, hainbat enpresa berri sortu direla Urratsbat programa baliatuta.

Enpresa berriak

Datu batzuk aipatze aldera, Armeria Eskolan, 22 enpresa sortu dira Urratsbati esker. "Gaur egun, 22 horietatik 15 bizirik daude eta 55 lagun daude haietan lanean", jakinarazi du Etxeberriak. Izen batzuk ere aipatu ditu: "Estrulaser Tubo (Legazpin), hiru bazkiderekin hasi eta orain 18 langile ditu; Durangaldeako Seobide marketin agentzia, 12 langile dituena edo Eibarko Infosec informatikako enpresa, lau langile dituena. Azken

aurrez aurreko ATE IREKIAK MARTXOAK 29

GOI MAILAKO ZIKLOAK 18:30
ERDI MAILAKO ZIKLOAK 17:30

info gehiago gure
webgune eta sare
sozialeetan

943 20 32 44
eibar@armeriaeskola.eus
www.armeriaeskola.eus

"Etorkizun baten oraina"

ArmeriaEskola^x

hori izan zen Urratsbaten bitartez sortu zen lehena".

Eskualdeko bestelako ikastetxeetan ere eman ditu fruituak ekintzailtza programa horrek. Esaterako, azken hiru urteotan, Meka Lanbide Eskolan hamai-ka kontsulta izan dituzte eta horietatik hiru enpresa sortu dira. Uni Eibar-Ermuan, berriz, programa abian dutenetik, 17 enpresa sortu dira eta beste asko sortzeko aukerak aztertu dituzte eta Mutrikuko Institutuan autonomo modura sortu dituzte enpresa txikiak elektrizitate arloan.

Doako zerbitzua

Urratsbat programan parte hartzea doakoa da. Berau eskaintzen duten eskualdeko ikastetxeetako ikaslea edo ikasle ohi izatea da baldintza bakarra. "Adibidez, nahikoa da Armeria Eskolako ikastaro batean parte hartzea, hura bukatu ondoren edo bitartean, Urratsbat programa erabili ahal izateko", dio Etxeberriak.

Uni Eibar-Ermuako Urratsbateko arduradun Nekane Fernandez de Arroiabek ere hori berori azpimarratu du: "Urratsbateko aholkularitza integraleko zerbitzua eskaintzen dio pertsona ekintzaileari bere enpresa abian jartzeko prozesuan. Adina ez da kontutan hartzen dugun irizpidea, ikastetxeko ikasle edo ikasle ohi izatea baino. Gure lehen helburua ekintzailtza ezagutzera ematea da. Gure ikasleek merkatuan aurkitu ditzaketen aukera ezberdinak identifika ditzaten, besteen kontura lan egin edo beraien enpresa sortzea".

Akonpainamendua

Mutrikuko Institutuko Urratsbateko arduradun Joseba Solabarrietak, bestalde, programak duen bidelagun izaera azpimarratu du: "Laguntza guztiak eskaintzen zaizkie, negozioa sortzerako orduan eta baita sortu ondoren ere, haiekin kontaktuan segitzen baitugu. Gainera, norberaren premiaren arabera antolatzen da guztia". Solabarrietak gaineratu duenez, nekeza da gazteengan ekintzailtza kultura bultzatzea, "denek nahi baitute funtzionario edo futbolari izan. Baina garrantzitsua da programa ezagutaraztea, burutik ken dezaten lanerako aukera bakarra dutela, besteendako lan egitea. Esprikatzen zaie norberaren kontura lan egiteko aukera ere badagoela".

Meka Lanbide Eskolako Urratsbat programako arduradun Saioa Alberdik, berriz, ezinbestekoa ikusten du ikastetxeetan zerbitzu hori izatea: "Ikastetxean lanbide bat ikasi eta gaitasun tekniko eta "soft skills" direlakoetan (zeharkako gaitasunak) trebatu den ikasle orok, buruan negozio ideia bat izanez gero,

Iñaki Etxeberria Armeria Eskolako UrratsBat programako arduraduna bulegoan.

berau ekonomikoki bideragarria den edo ez aztertzeko akonpainamendu zerbitzu bat eskaintzea ezinbestekoa ikusten dugu. Balarako sare-enpresariala ereitea eta sustatzea da Meka Lanbide Eskolako apustuetako bat".

Jarrera ekintzailea

Dena den, Urratsbat ez dago bakarrik bideratuta enpresak sortzera. Programa horren ardura duten eskualdeko irakasleek azpimarratu dute programak berak eskaintzen duen jakintzak ere baduela garrantzia.

Mekako Saioa Alberdik jarrera ekintzailea izatearen garrantzia azpimarratu du: "Ezinbestekoa iruditzen zaigu ikastetxetik pasatzen den ikasle orok dohai hori garatzea. Horretarako, ekintzailtza landu eta lan aukera gisa aurkezteaz gain, jarrera ekintzailean eta pentsamendu sortzailean sensibilizatzen dira ikasleak. Sensibilizazio hori lan arlorako ezinbestekoa ikusten dugun arren, bizitza pertsonalerako ere oso garrantzitsua iruditzen zaigu. Meka Lanbide Eskolatik pasatzen diren ikasle orori Urratsbat Programa aurkeztu eta azaltzen zaio, eta, honez gain, ekintzaile ezberdinak ikastetxera gonbidatzen ditugu beraien ibilbidea gurekin partekatzera. Oso esperientzia erreal eta politak izaten ohi dira, non ikasleak ekintzailtza prozesu erreal batetako oinaze eta garaipenak zuzenean entzuteko eta bizitzeko aukera paregabea duelarik".

"Laguntza guztiak eskaintzen zaizkie, negozioa sortzerako orduan eta baita sortu ondoren ere"

tzailtza prozesu erreal batetako oinaze eta garaipenak zuzenean entzuteko eta bizitzeko aukera paregabea duelarik".

Idea bera azpimarratu du Mutrikuko BHI Institutuko Solabarrietak: "Ekintzailtza lantzen dugu ez bakarrik enpresa sortzeko, baizik eta eguneroko bizitzan norberak izateko inizatiba eta bultzada, enpresa izaten bukatzen ez bada ere. Ikasketa prozesu bat delako. Eta ikasten dute prozedimendu eta kultura enpresariala eta ekintzailtza kultura. Hori interesgarria da euren bizitzarako".

Gutxieneko jakintza

Hori bai, gomendio modura, Armeria Eskolako Iñaki Etxeberriak azpimarratu du enpresa bat sortu aurretik beharrezkoa dela gutxieneko esperientzia izatea garatu nahi den alor horretan: "Lehenengo ikasi egin behar da, gero lanera irten, zer dagoen ikusi eta ikasi eta ondoren etorri. Enpresa bat muntatzeko behar da jakin alor horretan zeintzuk diren bezeroak, beharrak eta abar. Irauten duten ekintzaileen ezaugarri bat da ez direla zerotik hasi eta teknikoki bazutela gutxieneko jakintza. Diru poltsatxo bat ere beharrezkoa da, inbertsioa egin behar izaten delako eta beste ezaugarri bat da gustuko zerbait egitea, horrek balio erantsia dauka".

Bat egiten du ideia horrekin Mekako ordezkariak ere. "Ekintzaile on batek, batez ere, ezaugarri eta baldintza zehatz batzuk izatea eskatzen ditu (arriskuak bereganatzeko ausardia, arazozen ezaipenareko trebezia, komunikatzeko erraztasuna, ...), ez adin zehatz bat. Hala ere, ez da ohikoena 18 urtetik beherakoa den ikasle bat ekintzailtza ideia batekin bertaraztea".

Enpresa bat sortzeko bidelagun

URRATSBAT PROGRAMA

UNI Eibar-Ermua zentroan Lanbide Heziketako hainbat ziklo eskaintzen dituzte. Informatikarekin, merkataritzarekin, administrazioarekin eta gorputz eta kirol jarduerekin zerikusia duten zikloak dira eta ikasleak lanerako presatzen laguntzen dituzte. Lan mundura eman beharreko jauzia, ostera, ez da beti erraza izaten eta, aukera faltan, ikasle batzuek euren kabuz ekitea erabakitzen dute.

Ekintzaileek euren asmoak errealitate bihurtu ahal izateko jarraitu behar duten bidea bihurgunez josita dago. Aurrean jartzen zaizkien oztopoak gainditu ahal izateko, Urratsbat programa UNI Eibar-Ermua ikastetxean ikasten diharduten edo ikasi dutenen bidelaguna da. Proiektua 2006/2007 ikasturtean jarri zuten martxan UNI Eibar-Ermuan

Carmelo Oyarzabalen ekimenez eta harrezkero ekintzaileek 17 enpresa sortu dituzte.

Baliabideak eta sarea

Idea on bat edukitzeaz gain, ekintzaileek zenbait baliabide behar dituzte euren proiektuak garatu ahal izateko. Normala denez, gehienek zerotik ekiten dute, eta, beharrak asetu ahal izateko, Urratsbat programan sartzen direnek UNI Eibar-Ermuako instalazioak eta ekipamenduak erabiltzeko aukera izaten dute.

Ekintzaileek, gainera, une bakoitzean behar duten aholkularitza jasotzen dute bere ibilbidearen lehen urtean. “Horrela, lan-munduan sartzera animatzen dira, beren negozio-unitatea sortuz”, diote UNI Eibar-Ermuakoek.

Urratsbat programa Hego Euskal Herriko hainbat zentrotan eskaintzen dute eta EAEn 321 enpresa sortu dira orain arte. Horrela, bertan parte hartzen duten Lanbide Heziketako zentroek eta sortutako enpresek Urratsbat sarea osatzen dute, urratsbatsarea.eus webgunean ikusi daitekeen bezala. Euskadiko ekintzaileentzako erreferentzia bihurtzea da sarearen erronka. Horretarako, bi helburu nagusi ditu: enpresen emaitzen kontua hobetzea eta Urratsbat programaren espirituari eustea.

Programaren inguruan informazio gehiago eskuratu nahi izanez gero, info@urratsbatsarea.eus helbidera idatzi daiteke edo, bestela, UNI Eibar-Ermuan programaren arduraduna den Nekane Arroiaberekin harremanetan jarri (943 899 211 - urratsbat@uni.eus).

IZAN EKINTZAILE!!

**UNI
EIBAR
ERMUA**

Otaola Hiribidea, 29,
20600 Eibar, Gipuzkoa
943 89 92 11
idazkaritza@uni.eus
www.uni.eus | @uni.eus

EUSKO JAURKARITZA
GOBIERNO VASCO

M	☐	MERKATARITZA JARDUERAK
M	☐	NAZIOARTEKO MERKATARITZA
M	☐	GARRAIO ETA LOGISTIKA *ERRIA
▲	☐	ADMINISTRAZIO KUDEAKETA
▲	☐	ADMINISTRAZIOA ETA FINANTZAK
		+ ADMINISTRAZIOA ETA FINANTZAK ESKAINTZA PARTZIALA ARRATZALDEZ
F	☐	EGOKITZAPEN FISIKOA
F	☐	GIZARTE ETA KIROL IRAKASKUNTZA ETA ANIMAZIOA
I	☐	MIKROINFORMATIKA SISTEMAK ETA SAREAK
I	☐	PLATAFORMA ANITZEKO APLIKAZIOEN GARAPENA
I	☐	SAREKO INFORMATIKA SISTEMEN ADMINISTRAZIOA
I	☐	WEB APLIKAZIOEN GARAPENA
I	☐	ZIBERSEGURTASUNA INFORMAZIOAREN TEKNOLOGIEN INGURUNEETAN

ERDI MAILAKO TEKNIKARIA

GOI MAILAKO TEKNIKARIA

ESPEZIALIZAZIOA

"Urratsbaten papera berebizikoa izan da ekiteko orduan"

OIHANE GARITAGOITIA ETA SONIA AMIAMA SUSTRAI

Eibarren dagoen Sustrai ongizate zentroak Urratsbat programaren laguntza jaso zuen proiektua aurrera ateratzeko. "Oso-tasunean pertsona bat lantzeko lekua da Sustrai", Oihane eta Soniak esan digutenaren arabera. Hau da, gorputza barrutik eta kanpotik zaintzeko aukera ematen dute. Horrela, nutrizio-hezkuntza, kobido masajea eta psikoterapia zerbitzuak eskaintzen dituzte.

Gorputza barrutik eta kanpotik zaintzeko zerbitzuak eskaintzen dituzue. Adin guztietako pertsoneri zuzenduta daude?

SONIA: Bai eta horrez gain, psikologia arloan gero eta eskaera gehiago ari gara ikusten, batez ere soziohezkuntzaren arloan, eta zerbitzu hau ematen hasiko gara seguruenik.

OIHANE: Familiekin interbentzioak egin hasi gara. Psikologiako kasu asko ditugu: umeak, familiak, nerabeak, banaketa-prozesuak...

SONIA: Bestetik, hemen erabiltzen ditugun produktuak saldu ere egiten ditugu. Osasuna zaintzeko produktuak dira, toxikorik gabekoak eta biodegradagarriak. Zuk erabiltzen duzuna onabada, naturarentzat ona da, eta alde-rantziz.

Nola sortu zen Sustrai martxan jartzeko ideia?

SONIA: Oihane ezagutu baino lehen, buruan bueltaka nuen horrelako proiektu bat sortzeko ideia eta, justu, Oihane agertu zen. Bera psikologoa da eta horrek proiektua biribiltzen zuen.

OIHANE: Soniak, oster, Gizarte Langile bezala egin izan du lan, gorputza kanpotik zaintzeko tratamendu naturalak ematen ditu eta, horrela, bakoitzak bere ekarpenak eginez, zerbitzu integrala eskaintzeko aukera ikusi genuen.

Idea edukitzetik proiektua martxan jarri arte, nolako pausoak eman behar izan dituzue?

SONIA: Bide horretan pixka bat bakarrik sentitu gara. Ni eszedentzian nengoenez

Oihane eta Sonia. SUSTRAI

eta Oihane beste lan batetan, ez genuen dirulaguntzarik jasotzeko aukerarik izan. OIHANE: Ekonomikoki laguntza gutxi jaso dugu.

Egoera horretan, nola egin ahal izan duzue aurrera?

SONIA: Urratsbaten papera berebizikoa izan da eta, noski, baita jaso dugun aholkularitza zerbitzua ere.

OIHANE: Nahiz eta langabezian ez egon, ekintzaileentzako formakuntza jasotzeko aukera izan dut Urratsbati esker: proiektu bat nondik hasten den ikusi, proiektu ekonomikoa nola egin... Egiten ari ginena ondo zegoen ala ez jakiteko balio izan digu.

Nola egin zenuten bat Urratsbat programarekin?

OIHANE: UNIK bertako ikasleen eta ikasle ohien eskura jartzen duen programa da Urratsbat. Nik batxilergoa egin nuen han eta horregatik izan dut programan parte hartzeko aukera. Edozein laguntza ondo zetorkigun sasoi hartan.

Zein pauso jarraitu dituzue Urratsbaten barruan?

OIHANE: Hasieran, proiektua zein egoeratan zegoen aztertu zuten eta, horren arabera, bidea egiten hasi ginen, gure beharretara egokituz. Gainera, Urratsbategiaren ekintzaileentzako plataforma bat du eta saretzeko balio izan zigun. UNIKo koordinatzailearekin etengabe egon gara harremanetan eta gure proiektuarentzat lagungarriak izan daitezkeen gauzen berri eman digu: dirulaguntzak, formakuntza, kanpo-harremanak, hedapena... **Zein izan da bidean aurkitu duzuen zailtasunik handiena?**

SONIA: Bezero berriak sortzea. Horretarako, ahoz aho eta sare sozialen (Google, Instagram...) bitartez eman digu gure proiektuaren berri.

OIHANE: Hala ere, zaila da zentroan egin beharreko lana egiteaz gain sare sozialak kudeatzea, denbora behar da eta lanketa egokia eskatzen du. Ahoz ahokoak ondo funtzionatu digu.

Orain dela urtebete jarri zenuten martxan Sustrai. Zer sentitu zenuten?

OIHANE: Oraindik bertigo pixka bat dugula esango nuke. Hasieran proiektua modu batean definitu arren, beti gabil-tza hobetzeko asmoz. Beraz, erabakiak hartzeko orduan beti dugu zalantza hau: Ondo egiten ari gara, ala ez?

SONIA: Inoiz ezin zara lasaitu, beti egon behar zara hurrengo pausoa pentsatzen. Adibidez, aipatutako soziohezkuntza proiektua martxan jartzeko, lan asko egin dugu aurretik.

OIHANE: Ideia berriak eduki arren, gure esentzia ez galtzen saiatzen gara. Beraz, behar berriei egokituko gara gure oinarriak galdu barik.

Nolakoa izan da Sustrairen hasierako urtea?

SONIA: Orain ari gara ikusten urtebeteko lanaren fruitua. Hasieratik esan zituguten urtebetek inguru itxaron beharko genuela lehen bezeroak egiteko eta horrela izan da. Aurrera egiteko gogo askorekin gaude.

Urratsbat bidelagun duzue oraindik?

OIHANE: Eurekin harremanetan jarraitzen dugu. Guretzat probetxugarriak izan daitezkeen gauzen berri ematen jarraitzen dute eta eskertzen da. Laguntza hori eduki barik zaila da gauza batzuen berri izatea.

"Hasieran, proiektua zein egoeratan zegoen aztertu zuten eta, horren arabera, bidea egiten hasi ginen, gure beharretara egokituz"

"Gure helburuetako bat ekintzaile gehiago gerturatzea da, eta horretan dihardugu"

LEIRE BERASALUZE EKINGUNE ELKARTEKO PRESIDENTEA

Leire Berasaluze.

Hainbat jardueratako 32 ekintzailek (Arrasaten dago bat eta Debabarrenean gainontzekoak) osatzen duten Ekingune elkarteak 10. urtemuga du aurten. Iaztik lehendakari karguan diharduen Leire Berasaluze Amuategi eibartarrak eman digu elkartearen jardunaren berri.

Ekintzaileen arteko lankidetzeta eta sustapenerako elkartea da zuena. Nola eginen duzue lan lerro nagusi horietan? Elkartekide guztiok gara ekintzaile; batzuk beharrik bultzatuta, beste batzuk beren ametsetako ideia martxan jarri nahiari jarraiki. Kideetako batzuk urte nahikotxo daramatzagu ekin genionetik, edo ekiten hasi ginenetik, eta gure betebeharra hasiberri laguntzea da, haien lana sustatzea.

Askotan elkarrekin egiten dugu lan, proiektu beraren atal guztiak kideen artean estaliz. Gainera, gure bezero batek elkartekide baten zerbitzuen beharra izanez gero, kontaktuan jartzen ditugu.

Halaber, guretzat oso garrantzitsua da networking-ak egitea, beste elkarte batzuekin, edo nahi duen autonomo edo enpresari ateak ireki eta norbere produktua edo zerbitzua ezagutzera eman eta sinergiak lortzea. Berriz ere hasi gara halako bilerak egiten eta espero dugu pandemia aurreko mailara itzultzea.

Zer baliabide eskaintzen diezue ekintzaileei?

Ekitea polita izan daiteke, baina baita nekeza ere. Gure xedea ekiten duzunean erorikoen aurkako "sare" hori ehuntzen laguntzea da. Baliteke zure ideia ona izatea, baina beste hainbat gauza behar izaten dira. Laguntzak egoten dira ekiteko, baina behin enpresa martxan, nola lortu lehen bezeroa, nola egin aurre ziurgabetasunari, nola saldu? "Soft skills" deritzen gaitasunak ere faltan izaten ditugu askotan. Horietan treba-

tzeko baliabideak ematen ditugu, eta horiekin lotutako ekitaldiak antolatzen ditugu.

Askotariko ekimenak egiten ditu Ekingunek. Zeintzuk nabarmenduko zenituzke?

Batetik, AurreraEkin proiektua, ekin aurretik, gure burua aztertu eta ekitea egokia den ala ez, edo zein gaitasun hobetu beharko ditugun eta horiek nola landu hausnartzen laguntzen duena. Bestetik, OnEkin negozio-ideien lehiaketa dugu; gaur egun enpresa sendoak diren askok irabazi dute OnEkin saria: Arkigreen, Fixme, Kaxa, Eibarrooms, ScrapAd...

Horiez gain, Hamarretakoak Ekingunerekin egiten ditugu hileroko, ekintzaile gisa interesatzen zaizkigun gaiei buruzko hitzaldi baten ondoren, hamarretakoan networking-a eginez. Eta Marketing Day eguna, emakume ekintzaileei zuzendutako Womenekin, Fuck-up Day delakoa (porrotak beste modu batean ikusteko) edo GabonEkin eguna (gabon bazkariarekin) ere baditugu. Adituak eta esperientziadunak gonbidatzen ditugu horietara.

Ekintzaile gisa, zein dira aurre egin behar izaten zaien zailtasun nagusiak?

Betidanik izan da arazoa lehenengo bezeroak lortzea; esperientziarik ez baduzu, bezerorik izan ez baduzu, zaila izaten da jendeak zugar sinestea. Enpresa handien ondoan, gehienbat. Gaitasun edo trebezia batzuk ere garatu

"Ekitea polita izan daiteke, baina baita nekeza ere. Gure xedea bide horretan laguntzea da"

behar izaten dira: likidezia falta, nola aurkeztu zure burua besteen aurrean, nola saldu zure produktua... zalantza betetako bidea da.

Eta onurak edo abantailak?

Uste dut bakoitzak bere esperientziaren arabera erantzungo diola galdera honi. Nire kasuan, aukera eman dit proiektu desberdinak aurrera ateratzeko eta nolabaiteko malgutasuna izateko nire bitzitan; lorpenak ere gehiago ospatzen dituzu. Hogei bat urte daramatzat itzul-pengintzaren munduan; zazpi urte dira Sare Translations sortu nuela, eta aurten Sare Contents eratu dugu, itzultzeaz gain edukiak sortzeko.

Bizimodu bat da ekintzaile izatea, abentura. Nik ez dut nire burua ikusten zortzi orduz makina baten aurrean "jo eta su" egunez egun. Erronkak behar ditut.

Nola dago ekintzailetza eskualdean? Osasuntsu dago sektorea?

Ez da une ona, baina besteentzat lanean dihardutenentzat ere ez, ezta? Zalantza beteta dugu etorkizuna, denok. Gure helburuetako bat ekintzaile gehiago gerturatzea da, eta horretan dihardugu.

Hamar urte betetzen ditu Ekingunek. Nola irudikatzen duzue elkartea hemendik hamar urtera?

Ekintzaile guztiok bezala, aurrera ateratzeko borrokan jarraituko dugu. Gu geu ekintzaileak gara eta denon onerako da eskualdearen enpresa-egoera eta, oro har, egoera ekonomikoa sendoa izatea. Beraz, beren enpresa edo proiektua martxan jarri dutenei edo jartzera doazenei eskua luzatu nahi diegu elkarrekin urrunago iristen laguntzeko.

Urteurrena ospatzeko ekimen berezirik egingo duzue?

Bai, urte berezia izango da. OnEkin sariak bereziak izango dira, bazkideentzat ere ekintza bereziren bat prestatuko dugu... Gonbidatuta zaudete.

Emakumeak lan munduan barneratzeko

EMEKIN EGITASMOA

2007an jarri zuten martxan Emekin programa Foru Aldundiak, Aspegi elkarteak (Emakume Profesional eta Enpresarien Gipuzkoako Elkarte) eta Laboral Kutxak, Europako Gizarte Funtsak % 50ean finantzatuta. 15 urte beteko ditu aurten programa honek. Programa honen atzean hainbat aholkulari ere badaude, emakumei lan mundurako ibilbidean laguntzeko, eta horietako bat da Eibar-ko Somos Asesores enpresa. Bertako Jaione Moreno hasiera-hasieratik inplikatu zen Emekin programan, eta berak eman dizkigu egitasmoari buruzko azalpenak.

Emakumeak gero eta gehiago barneratzen dira lan munduan, baina hala ere, gizezkoen aldean asko dira oraindik etxean geratzen diren emakumeak. Kontziliazioa eta zaintza emakumeen ardurak dira gaur-gaurkoz, eta egoera hori apur bat irauli nahian dabilta erakundeak. 2007an, esaterako, Emekin programa jarri zuten martxan. Negozio ideia bat duten emakumei zuzendutako programa da, eta, bere helburua da Gipuzkoan enplegua sortzea, emakumeek martxan jarritako enpresa proiektuak bultzatuz. Honenbestez, enpresa proiektu bat duten eta hura abiarazi nahi duten emakume guztiak izan daitezke programaren onuradun. 35 urtetik gorako emakumei zerbitzua emateko asmoz jaio zen Emekin, eragileek ikusi zutelako garai hartan adin horretatik gorako emakume asko zeudela etxean, eta lan munduan eskulana behar zela. Behar horri erantzuteko, emakume horiek etxetik atera eta lan mundura erakarri behar zirela ikusi zuten. 2007tik 2013ra arteko egitasmoa zen hasieran, baina emaitza "onak" ikusita, egitasmoarekin jarraitzea erabaki zuten. Gaur egun martxan dago oraindik, eta gainera, emakume ekintzaile guztiak hartzen ditu orain, adina kontuan hartu gabe.

1.189 lanpostu berri

Jaione Moreno Somos Asesores aholkularitzako kidea da, eta sorreratik egon da Emekin egitasmoari oso lotuta. Hasierako etapa hartan hogeitaholokulari homologatu zeuden programa honi lotuta, baina gaur egun gehiago dira. Morenok hainbat prestakuntza saio egin

zituen emakumei lagundu ahal izateko, eta azaldu duenez, urte hauetan emakume askori eman die zerbitzua. Enpresa "asko" jarri dituzte martxan Debabarrenean Emekin programari esker: Ile-apaindegiak, online bidezko salmenta plataformak, tabernak, okindegi-gozotegiak, edergintza zentroak... Lehen hamarkadako (2007-2017) datuen arabera 1.591 emakume prestatu dituzte Emekin programaren barruan ekintzailetzarako trebetasunetan; 849 enpresa berri abiatu dituzte, eta 1.189 lanpostu berri sortu dira. Hamar urte horietan sortutako enpresen artetik % 55,59 zerbitzuen sektorean ari dira, % 35,55 merkataritzan, eta % 8,86 ostalaritzan. Enpresa berrien kokalekuari begiratuta, emakumezko ekintzaile gehien Donostialdean daude (% 38,08). Debabarrenean, enpresen % 4 sortu dira, Foru Aldundiak emandako datuen arabera. Jaione Morenori egitasmo "ona" iruditzen zaio Emekin.

50 orduko aholkularitza

Emekinen barruan hiru aholkularitza zerbitzu eskaintzen dira: hasierako orientazioa, erabakitzeko laguntza eta jarraitzea. Lehenengo fasean 25 orduko aholkularitza zerbitzua eskaintzen dute, eta horren barruan, bideragarritasun plana egiten da: "Bideragarritasun plana egitea ez da erraza izaten, gehienetan salmenta kopurua estimazio bat izaten delako, eta plan hori ondo egitea oso garrantzitsua da". Bideragarritasun planean kostu eta sarrerak kalkulatu behar dira:

"Hamar urtean 849 enpresa berri jarri dituzte martxan Gipuzkoan Emekin egitasmoari esker"

begiratu behar da inguruan dagoen kompetentzia, baita ere egunero enpresa horren pertsiana altxatzeak duen kostua... "Bideragarritasun plan on bat da enpresa berri baten oinarria". Hasierako fase horren ondoren, eta bideragarritasun plana eginda dagoenean, beste 25 orduko aholkularitza zerbitzua eskaintzen zaio ekintzaileari, burokrasia fiskalarekin laguntzeko. "25 ordu ez da asko, baina uste baino gehiagorako ematen du". Azkenik, enpresa horiei jarraitzea ere egiten zaie.

Ekintzailea izatea beti da "interesgarria", baina gaur egun egoera ez da erraza: "Garai batean enpresa bat martxan jarri eta ia beti ondo joaten zen, baina gaur egun ez da horrela izaten". Hala ere, emakumeentzako bereziki ekintzaile izatea eta negozio propioa martxan jartzea irtenbide ona dela uste du Morenok. Ekintzaile izateak ideia bat edukitzea eta hori gauzatzea dakar berarekin, eta horrek baditu bere arriskuak ere, baina gehiago dira onurak, eragozpenak baino: "Ekintzaile izateak esan nahi du ideia horrekin pentsatzen egotea etengabe, baita lan jarduna amaitu ostean ere". Zailtasun eta arrisku guztiak kontuan hartuta ere, ekintzaile izatea lan munduan barneratzeko aukera interesgarria da.

Kontaktua

Emakumea bazara eta Gipuzkoan zure enpresa ideia martxan jarri nahi baduzu, hona hemen Emekin egitasmoarekin harremanetan jartzeko bideak:

- emekin@gipuzkoa.eus
- Doako telefonoa: 900 701 132

Nagore Martin Landaola sariarekin.

"Ni pozik nago baina oinak lurrean izan behar dira eta egoera ez da batere erraza"

NAGORE MARTIN LEHEN SEKTOREKO EKINTZAILEA

V. Landaola Sarien baitan, aurten, Emakumeak Landa Eremuan saria Nagore Martini eman diote. Ahuntzaina da Martin eta haien esnearekin Egotzako gazta ekoizten du, Soraluzen. Kaletik landa eremura joan den emakumezko ekintzailea da Nagore Martin.

Pozik sariarekin?

Bai. Oso pozik.

Zu saridun aukeratzeko baloratu dute baserriarekin loturarik izan ez arren, kemena izan zenuela hirigunetik baserrira joan eta abeltzaintza eta gaztagintza ogibide bihurtzeko. Zure ustez kemen handia behar da?

Bai. Gauza askorekin kezka handia nuen: jakitea ea produktua salduko duzun, zelako inbertsiotan sartuko zaren... Baina askotan, hobeto da ez pentsatzea, bestela ez duzulako aurrera egingo.

Zelan erabaki zenuen aurrera egitea?

Banekien hau nahi nuela, oso gustuko dut bizimodu mota hau. Bizitzako gau-

za guztiak moduan, argi izan behar da, baina argi baldin baduzu, pausoa eman egin behar da.

Izan zenuen aholkularitzaren bat?

Ez. Nik nire kabuz egin nuen dena, Onarrekin (senarra) batera.

Eta bestelako laguntzaren bat izan zenuen?

Artzain Eskolan lagundu zidaten. Umea motxilan hartu eta hara joan nintzen nire ideiarekin. Han esan zidaten oso argi nuela zer nahi nuen eta Batisekin hasi nintzen bideragarritasuna aztertzen.

"Gauza askorekin kezka handia nuen, baina askotan hobeto da ez pentsatzea, bestela ez duzulako aurrera egingo"

"Negozio motaren arabera, errazagoa edo zailagoa da ekintzaile izatea; orain egoera zaila bizi dugu"

Zer esango zenieke ekintzaile izatea burutik pasatu baina pausoa ematera ausartzen ez diren horiei?

Egia esan, orain urte batzuk esango niekeen nahi dutena egiteko eta aurrera jarraitzeko. Baina egia da bizi garen gizarte honetan zaila dagoela egoera. Beste balore mota eta eros ohitura batzuk daude. Negozio motaren arabera, errazagoa edo zailagoa izan daiteke.

Erosoagoa da beste norbaitendako lan egitea?

Gaur egun badirudi baietz, baina ez nik hori sinisten dudalako baizik eta jasan behar dugun burokraziak eta agintariak oso konplikatu egiten dutelako ekintzaileon jarduna. Niri berdin zait 16 ordu lan egin, txarren burokrazia kontuak daramatzat. Benetan gustuko dut egiten dudana baina penagarria da horren informazio gutxirekin kudeatzea nekazaritza mundua eta gauzak erabakitzea gurekin batzarrak egin barik.

Hala ere, erabakia hartu zenuenetik 9 urte pasata, esango nuke ez zarela damutzen batere...

Ez. Nire familia, seme-alabak nik haztea eta haiei erakustea eguzkiarekiko, naturarekiko, lurrarekiko eta animaliekiko maitasuna oso garrantzitsua iruditzen zait. Dena den, ni pozik nago baina oinak lurrean izan behar dira eta egoera ez da batere erraza. Ni pozik nago gauzak poliki-poliki egin ditudalako.

Gainera, emakumea zara; horrek ekarri dizu eragozpenik?

Ni hasi nintzenean, lehen ikasturtean dena ziren gizonak, ahuntzaingintzan. Baina nire kasuan ez naiz gutxiago sentitu eta ez naute okerrago tratatu. Gainera, gaur egun ni naiz elkarteko presidente. Ahuntzai du izena elkartean.

Besterik gaineratu nahi baduzu...

Nahiko nuke jendea kontzientziatzea lehen sektorearekin. Oso garrantzitsua da zer jaten dugun, jaten duguna gara.

"Hasi nintzenean denak ziren gizonak, baina ez naiz gutxiago sentitu eta ez naute okerrago tratatu"